

Wat is digitaal burgerschap?

- Uitleg over digitale burgerschap: rechten, plichten en verantwoordelijkheden
 - Jouw rol als deelnemer in de digitale samenleving
 - De 9 pijlers van digitaal burgerschap (o.a. etiquette, communicatie, privacy, toegang, veiligheid)
-
- Uitleg
 - Oefeningen

Uitleg

Wat is digitaal burgerschap?

Digitaal burgerschap gaat over **hoe je je gedraagt in de digitale wereld**. Het betekent dat je **bewust, verantwoordelijk en respectvol** gebruikmaakt van digitale middelen, zoals sociale media, websites, e-mail, apps en online platforms.

Je bent online niet alleen gebruiker, maar ook **deelnemer** in een digitale samenleving. Net zoals je op straat of in de klas rekening houdt met anderen, geldt dat ook online.

Digitaal burgerschap = bewust omgaan met technologie + verantwoordelijkheid nemen voor je gedrag online.

Waarom is digitaal burgerschap belangrijk?

We zijn **altijd online**: voor school, sociale contacten, gaming, bankzaken en nieuws. Hierdoor:

- Verschuiven **grenzen** tussen privé, school en werk
- Ontstaan **kansen** (kennis, contacten, vrijheid)
- Maar ook **risico's** (privacy, misleiding, cyberpesten, reputatie)

Goed digitaal burgerschap helpt je:

- jezelf en je gegevens te beschermen
- respectvol met anderen om te gaan
- bewuste keuzes te maken over wat je deelt
- betrouwbare informatie te vinden

☐ **Onthoud:** wat je online doet, blijft vaak zichtbaar en kan invloed hebben op je toekomst.

De 9 pijlers van digitaal burgerschap

Het concept **digitaal burgerschap** kan worden verdeeld in negen pijlers. Deze komen in de rest van de module uitgebreid aan bod, maar hieronder alvast een overzicht:

Pijler	Betekenis	Voorbeeld
1. Digitale toegang	Iedereen kan meedoen in de digitale wereld	School zorgt voor laptops en wifi
2. Digitale handel	Bewust kopen en verkopen online	Veilig betalen met iDEAL, geen phishing
3. Digitale communicatie	Respectvol online praten en delen	Correcte mail naar docent sturen
4. Digitale geletterdheid	Informatie vinden, begrijpen en gebruiken	Betrouwbare bron opzoeken voor werkstuk
5. Digitale etiquette	Online respect tonen en beleefdheid bewaren	Geen hoofdletters = niet "schreeuwen"
6. Digitale wetgeving	Regels en wetten online volgen	Geen films downloaden van illegale sites
7. Digitale rechten en plichten	Weten wat mag en niet mag	Recht op privacy, plicht om respectvol te zijn
8. Digitale gezondheid	Goed omgaan met schermtijd en balans	Pauzes nemen, niet te veel gamen
9. Digitale veiligheid	Gegevens beschermen en risico's vermijden	Sterk wachtwoord en tweestapsverificatie gebruiken

Jouw rol als digitale burger

Elke dag maak je **digitale keuzes**:

- Wat post je op sociale media?
- Hoe reageer je op anderen in een groepschat?
- Welke apps download je, en geef je ze toegang tot je gegevens?
- Welke informatie vertrouw je online?

Een **bewuste digitale burger**:

- **Respecteert** anderen

- **Bescherm**t zichzelf en zijn gegevens
- **Denkt kritisch** over wat hij leest en deelt
- **Gebruikt technologie** op een verantwoorde manier

Goed vs. slecht digitaal burgerschap

Goed gedrag	Slecht gedrag
Bronvermelding bij werkstukken	Tekst kopiëren zonder vermelding
Vragen of je iemands foto mag delen	Foto's posten zonder toestemming
Wachtwoorden sterk en privé houden	Wachtwoorden doorgeven aan vrienden
Rustige toon in groepschats	Schelden of roddelen online
Kritisch lezen van nieuws	Blind delen van nepnieuws

Oefeningen

Opdracht A - Zelfreflectie

Beantwoord individueel:

1. Hoeveel uur per dag ben jij online?
2. Wat zijn jouw belangrijkste online activiteiten?
3. Welke van de 9 pijlers vind jij het belangrijkste voor jezelf? Waarom?

Opdracht B - Groepsdiscussie

Bespreek in groepjes:

- Waar ligt de grens tussen **grapjes** en **pesten** online?
- Wie is verantwoordelijk voor wat er gedeeld wordt op sociale media: **de maker** of **de deler**?
- Wat zou jij doen als iemand ongevraagd jouw foto post?

Opdracht C - Online observatie

1. Kies een sociaal platform (bijv. Instagram, TikTok of Discord).
2. Zoek 3 voorbeelden van **goed digitaal gedrag** en 3 voorbeelden van **slecht digitaal gedrag**.
3. Noteer wat het effect van dat gedrag kan zijn op anderen.